

PARURESIS – MÉNĚ ZMIŇOVANÁ „SOCIÁLNÍ FOBIE“ A „PRAŽSKÝ HEXAMETR“ (COBY SOUČÁST MÍSTNÍ KULTURY)

Časopis Clinical Psychiatry News, May 1997, s. 26, krátce zmiňuje termín PARURESIS (od „Paruria“ – jakákoliv porucha týkající se moči nebo jejího vyprazdňování) v souvislosti s terapií postupnou expozicí (Borland Illustrated Medical Dictionary, 25th Edition, 1974, W. B. Saunders Company). Termín paruresis jsem ani v Evropě, ani v USA až do r. 1997 nikdy neslyšel. Teprve „Comprehensive Textbook of Psychiatry, 2000, Seventh Edition, s. 1497“ v souvislosti se Sociální fobií (Social Phobia) uvádí: Paruresis je častý symptom sociální fobie, manifestující se neschopností močit na veřejných záchodech, obvykle vyžadující „in vivo“ expozici a relaxační terapii. Farmakologické přístupy většinou zklamaly, ale pokusy léčby furosemidem a bethanecholem mohou být odůvodněny během behaviorální léčby. RIMA brofaromine (150 mg denně) byl shledán účinným v kontrolovaném léčebném pokusu.

Sociální fobie (F40.1) byly takto pojmenovány relativně nedávno a až v šedesátých letech 20. století je I. M. Marks začlenil do klasifikace fobií. Sociální fobie jsou považovány za jednu z vůbec nejčastějších duševních poruch. Komorbidita s jinými, zejména specifickými (izolovanými) fobiemi je velmi častá (Jiří Raboch, Petr Volský, Psychiatrie, 1. vydání, 2001, s. 277). Jako odpověď na zmíněný článek v Clinical Psychiatry News jsem v témže časopise (Cl. Psych. news, 1997, „special cover letter 5/22“) publikoval krátkou kazuistiku založenou na mém vlastním pozorování (podávám českou verzi):

Kazuistika: Asi 13letý středoškolák, Pražák, byl v roce 1945 při mikci na veřejném pisoáru starého (žlábkového) typu neukázněným spolužákem zezadu nečekaně náhle silně postrčen směrem ke zdi pisoáru, při čemž uklouzl a padl rukou do žlábků s močí.

Tento zážitek sám považuje za traumatický počátek své fobické neurozy (dnes tedy Paruresis). Od té doby, celoživotně, není schopen mikce na veřejné toaletě za přítomnosti ostatních mužů. Musí se vždy izolovat v kabině toalety. Čtenářská obec tohoto sdělení se nyní může tázat, kam patří v této souvislosti tzv. „Pražský Hexametr“ a o co se vlastně jedná.

Stojíme před kulturní záhadou pravděpodobně pražské (či české) provenience, jejíž zrod a počátek se asi nepodaří zjistit a blíže lokalizovat. Mezi pražskými lékaři (mužského pohlaví) mé věkové vrstvy (tj. deváté decenium) stále existuje latinský hexametr, zřejmě žijící svým vlastním životem po řadu desetiletí – ne-li století. Býval často pronášen jedním z dvojice kolegů, studentů či lékařů, během společné mikce obvykle v nějaké krčmě, hospodě, kavárně či vinárně či jiném místě, obvykle po konzumaci určitého množství té či oné tekutiny.

Toto je jeho znění:

Si socius mingit, ming' etiam, aut mingere finge!

Pakliže druh močí, moč též, aneb močení předstírej!

Před více lety jsem existenci této „společenské průpovídky“ diskutoval s několika pražskými lékaři, univerzitními profesory nebo docenty. Všichni o tom měli jistou povědomost, ale původ jim byl nejasný.

Z našeho hlediska je však tento „pražský hexametr“ výrazem pravého opaku pocitů spojených s Paruresi. Nejenže nevaruje před společnou mikcí, ale dokonce k ní nabádá jako k formě „sociální zvyklosti“ či povinnosti či obyčeji.

Dr. George O. Krizek

2111 Bancroft Place, NW, Washington, DC 20008, USA

inzerce

Klinika ESET-Praha, ČR (akreditované pracoviště)
přijme

psychiatra – psychoterapeuta

Profesní CV zasílejte na e-mail: klinikaeset@volny.cz.

Případné dotazy na tel.: +420 242 485 855